

דרכי נועם

שיעורים בעבודת ה'
לאור דברי רביה"ק
מוהר"ן מברסלב זיע"א

שיעור כללי בתורה ס"א

מוצש"ק פ' חוקת תשפ"ה

חבורת וויליאמסבורג

ישיבת מאירת עיניים

ברסלב ירושלים

tateziser@gmail.com

תורה סא מוצשק חוקת תשפה חבורת וויליאמסבורג

חדי רבי שמעון ואמר: "ה' שמעתי שמעך יראתי", אמר:

התם יאות הוי למדחל וכו' (שם באידרא נשא דף קכ"ח):

התורה הזאת כמו צוואה של רבינו, היה אז שינוי, רבינו הבין שהוא הולך להסתלק, רבי נתן היה אצלו עיקר גדול בתורה הזאת, לפני הסתלקותו דיבר במאמר הזה, ובפרט שזה נאמר על אדרא רבא קדישא, ס' וסא' נאמרו על האידרא. מובן שזה שורש גבוה מאד.

המאמר הזה מדבר איך לקבל ההתבוננות בכלים.

חדי רבי שמעון, למה רבי שמעון שמח, רבינו מבאר שרבי שמעון גילה סודות כאלה, תמן שמעתי שמעך יראתי, היה פחד שהסודות לא יעשה האדם רק חכם ופילוסוף סתם, אלא יקבל הדבר כראוי

חדי רבי שמעון כשיש תיקון של אהבת חברים, אהבה ושלוש, אכן בחביבותא, חדי רבי שמעון כך יש אפשרות לגלות התורה כראוי.

חבוק הנביא אומר 'יראתי', למה יראתי, אי אפשר לשער מה שהיה אז, למה זה לא הצליח בתלמידי רבי עקיבא, כי לא היה אהבה וכלליות. יראתי לגלות, כשאין אהבה וחמימות אין עבודת ה', מבלבלים ומריבים זה עם זה, אי אפשר לחשוב מהקב"ה, לחשוב אלקות.

אבל חדי רבי שמעון כשיש אהבה וחביבות, יכולין לגלות. תמן יאות למדחל, אבל אכן בחביבותא, עכשיו יוכל לעשות לבוש, מכסה דבר, כיסוי שהוא גילוי, זהו הדרך ללמוד פנימיות התורה ולעשות מה שצריך.

[א] על ידי אמונת חכמים, יכולין להוציא משפטנו לאור. כי משפט הוא עמודא דאמצעייתא הינו בחינת דרך הממצע, שאינו נוטה לימין ולשמאל. וזה זוכין על ידי אמונת חכמים, שהוא בחינת (דברים י"ז): "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל". ועל כן, על ידי זה יוצא המשפט ברור כפ"ל, בבחינת: "משפטי אמת" הינו, כי כל הלמודים שהאדם לומד, צריך שיקבל ויוציא מהם משפטי אמת, שלא יהיה בבחינת משפט מעקל. דהינו, שיקבל וילמד מכל הלמודים שלומד, משפטי הנהגות. שידע איך להתנהג, הן לעצמו, הן לאחרים שמתנהגים לפי דעתו, כל אחד ואחד כפי בחינתו, כפי הממשלה והרבנות שיש לו, הן לרב או למעט. קשה והרי אסור להיות רבי מפורסם, כמ"ש בהמשך שאסור להסמך רבי שאינו הגון.

וכל זה זוכין על ידי אמונת חכמים, שהוא בחינת: "לא תסור" וכו'. ואז יוכל להוציא משפטי הנהגות וישרות, בבחינת משפטי אמת, שאינו נוטה לימין ושמאל כפ"ל:

אבל כשפוגם באמונת חכמים, אזי גדון ביגיעת בשר, הינו במותרות.

כאן ראשית הבנה, 'גדון' היינו דין, להוציא משפטנו לאור, להנצל מ'דין' זה דיגיעת בשר, אבל צריך להבין מהו 'יגיעת בשר'? 'מותרות'? מה זה, אוכל, בסף, דברים אחרים? והרי כל העולם מלא מותרות. מה הכונה כאן?

כמו שאמר רבתינו, זכרונם לברכה (ערובין כ"א): 'הלועג על דברי חכמים גדון בצוואה רותחת', זה נקרא חלק ה'שאל' ד'שאל תחתית', בעלי לשון הרע ודואג האדומי, נדונים שם, כמאמרם ז"ל.

שהברכה שלו מביא ישועה?

שניה. מה זה להוציא משפטנו לאור, איזה משפט?

שלישית. מה זה עמודא דאמצעייתא, דרך אדם שחושב כך וכך והממוצע, מה זה ענין לאמונת חכמים?

ד. באיזה ענין מדובר בדרך הממוצע, יש הרבה עניינים שיש בהם ממוצע.

ה. אינו נוטה לימין ושמאל, כל תיבה כאן צ"ע מה הכונה שלו.

ו. זה זוכין ע"י אמונת חכמים. איזה אמונת חכמים מזכה אותנו לדבר כזה שלא לנטות לימין ולשמאל?

ז. לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל". זה מצוה דאורייתא, יש תורה שבכתב ויש תורה שבעל פה, משניות וגמרא, האם הכונה על 'לא תסור' כמו שהביא הפסוק, או שרוצה לומר שיש איזה קשר בין לא תסור לימין ושמאל.

ח. ועל כן, על ידי זה יוצא המשפט ברור כפ"ל בבחינת: "משפטי אמת", יש לדייק, לעיל אמר 'משפטינו לאור', וכאן אמר 'ברור'. והמשיך ב'משפטי אמת', ג' מדרגות?

הינו, כי כל הלמודים שהאדם לומד, צריך שיקבל ויוציא מהם משפטי אמת כאן נקט אמת ולא 'ברור'.

ט. שלא יהיה בבחינת משפט מעקל. דהינו, שיקבל וילמד מכל הלמודים שלומד, משפטי הנהגות. שידע איך להתנהג, הן לעצמו, הן לאחרים שמתנהגים לפי דעתו, כל אחד ואחד כפי בחינתו, כפי הממשלה והרבנות שיש לו, הן לרב או למעט. קשה והרי אסור להיות רבי מפורסם, כמ"ש בהמשך שאסור להסמך רבי שאינו הגון.

וכל זה זוכין על ידי אמונת חכמים, שהוא בחינת: "לא תסור" וכו'. ואז יוכל להוציא משפטי הנהגות וישרות, בבחינת משפטי אמת, שאינו נוטה לימין ושמאל כפ"ל:

אבל כשפוגם באמונת חכמים, אזי גדון ביגיעת בשר, הינו במותרות.

כאן ראשית הבנה, 'גדון' היינו דין, להוציא משפטנו לאור, להנצל מ'דין' זה דיגיעת בשר, אבל צריך להבין מהו 'יגיעת בשר'? 'מותרות'? מה זה, אוכל, בסף, דברים אחרים? והרי כל העולם מלא מותרות. מה הכונה כאן?

כמו שאמר רבתינו, זכרונם לברכה (ערובין כ"א): 'הלועג על דברי חכמים גדון בצוואה רותחת', זה נקרא חלק ה'שאל' ד'שאל תחתית', בעלי לשון הרע ודואג האדומי, נדונים שם, כמאמרם ז"ל.

כְּמוֹ שִׁכְתוּב: "וְלֹהֵג הִרְבָּה יִגִּיעַת בְּשָׁר" זהו פסוק בספר קהלת, צריך להבין הענין שם.

וְהוּא מִדָּה כִּנְגַד מִדָּה, כִּי הוּא אֵינוֹ מֵאֲמִין בְּדַבְרֵיהֶם, וּמִלְעִיג עֲלֵיהֶם, וְדַבְרֵיהֶם הֵם אֶף לְמוֹתָר אֲצִלוֹ, עַל כֵּן נִדּוּן בְּמוֹתָרוֹת.

דבר פלא מהו ענין מדה כנגד מדה, ומה שמלעיג על דברי חז"ל שהם למותר אצלו, האם הכונה על משניות כו'?

וְכָל הַמְשַׁפְּטִים הֵן מִן הַמֶּלֶךְ, בְּבַחֲבִיבָה (מַלְכִּים א ג): "וַיִּירָאוּ מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי רָאוּ כִּי חֲכָמָת אֱלֹקִים בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט". שלמה המלך אז היה ילד קטן, וראו בפסק שעשה במעשה התינוק, כי חכמת אלקים בקרבו, ובזה"ק מבואר בפסוק זה שראו שהוא יכול לעיין אפילו בהקליפות.

וְהַמֶּלֶךְ, הוּא לְפִי הַמְּזוֹן. וְכִשְׁהַגּוֹף נָקִי, הַגּוֹף צָרִיךְ לְהִיּוֹת נָקִי, אֲדִי הַמֶּלֶךְ בְּרוּר. וְאֲדִי יָכוֹל לְהוֹצִיא מִשְׁפָּטִי אֶמֶת, הַנִּהְגוֹת יִשְׁרוֹת. אֲבָל כְּשֶׁנִּדּוֹן בְּמוֹתָרוֹת, עַל יְדֵי פָגַם אֲמוּנַת חֲכָמִים כְּכ"ל. אֲדִי עוֹלִים עֲשָׂנִים סְרוּחִים אֶל הַמֶּלֶךְ וּמַעֲרַבְבִּים וּמַבְלָבְלִין דַּעְתּוֹ, רַבּוּתִי תַעֲשׂוּ מִזְגָן יוֹתֵר טוֹב, שְׁלֵא יִהְיֶה עֲשָׂנִים סְרוּחִים, הָאֵם זֶה יוֹצֵא גַם מֵהַאֲזַנִּים, מֵהַ פִּירוּשׁ כֵּן בְּכָל הָעִנִּין זֶה?

וְאֲדִי אֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיא מִשְׁפָּטִי אֶמֶת, וְאֲדִי יוֹצֵא מִשְׁפָּט מַעֲקָל. בְּבַחֲבִיבָה (חֲבָקוּק א): "כִּי רָשָׁע מִכְתִּיר אֶת הַצִּדִּיק עַל כֵּן יֵצֵא מִשְׁפָּט מַעֲקָל", הֵינוּ, עַל יְדֵי שְׁהַעֲשִׂינִים סְרוּחִים מַסְבִּיבִין וּמְקִיפִין הַמֶּלֶךְ, וּמַבְלָבְלִין אוֹתוֹ, עַל יְדֵי זֶה יוֹצֵא מִשְׁפָּט מַעֲקָל, בְּבַחֲבִיבָה (תְּהִלִּים קמ"ז): "מִשְׁפָּטִים בֶּל יִדְעוּם", הֵינוּ בְּלָבּוֹל הַמוֹחִין:

וְדוֹאֵג, עַל יְדֵי שְׁלֵמוֹדוֹ הָיָה מִבַּחֲבִיבָה אֵלּוֹ הַמוֹתָרוֹת, דוֹאֵג לִמַּד אֲבָל לֹא צָרִיךְ לְהֵאֱמִין בַּצִּדִּיק, דִּיבֵר לִשָּׁה"ר עַל דוֹד הַמֶּלֶךְ, וּבִגְמַ' מִסּוּפֵר שֶׁהוּא חָשַׁב שֶׁהַתּוֹרָה מִכְפַּרַת עַל הַכֵּל, אֲפִילוֹ בַּעֲיֵדָנָא דְלֹא עָסִיק בְּבַחֲבִיבָה הַנֶּאֱמָר בְּדוֹאֵג (שְׁמוּאֵל א כ"א): "וְשָׁם אִישׁ מַעֲבָדִי שְׂאוֹל נִעְצָר לִפְנֵי ה' וְשִׁמּוֹ דוֹאֵג" וְכו' וּפְרָשׁ רַשִׁי: "עוֹצֵר עֲצָמוֹ וְכו' לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה". מֵהַ הַכּוֹנֵה, שֶׁלְשׁוּלִים אוֹ עֲצִירוֹת? . כִּי לְמוֹדוֹ הָיָה מִבַּחֲבִיבָה עֲצִירוֹת, בַּחֲבִיבָה מוֹתָרוֹת. עַל יְדֵי זֶה, לֹא הָיָה מוֹצִיא מִלְמוֹדוֹ מִשְׁפָּטִי אֶמֶת, רַק מִשְׁפָּט מַעֲקָל. שֶׁהוּא פֶסֶק לְהִרּוֹג וּלְרַדּוֹף, בְּדִיוֹק בַּחֲבִיבָה דוֹד הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא בַּחֲבִיבָה מַלְכוּת

וְעַל כֵּן הָיָה דָן שְׂאִין דּוֹד רָאוּי לְבּוֹא בְּקֶהֱל (וּבְמוֹת ע"ו): וְזֶה הָיָה, עַל יְדֵי שְׁלֵמוֹדוֹ הָיָה מִמוֹתָרוֹת כְּכ"ל:

רבינו מדבר כאן בחריפות גדולה, רבינו רוצה להחזיר אותנו בתשובה, בדברים שאנו צריכין לשוב בתשובה, מעורר אותנו במאד מאד.

בהבנת קשרי הדברים, נוכל להתחיל להבין במעט מעט, מנייה וביה בקשר תחילת המאמר וסופו, רק נבין תחילה מהו ענין להוציא משפטינו לאור, איזה משפט,

ר"ה או כל החיים? מה שהמשיך 'נדון ביגיעת בשר' מובן מהו הדין, יגיעת בשר היינו שהוא נמצא במקום שאינו יכול להוציא עצמו מחיי מותרות ומגושם, מדי הרבה אוכל וממון, זהו דין הכי קשה, רבינו אומר בחריפות, רק קורא לזה צואה רותחת, יגיעת בשר, זה לשונות מדי חריפין, תתחיל להבין מהו הענין המדובר כאן. בזה נוכל להבין מה זה אמונת חכמים.

כי אמונת חכמים הוא מה שמוציא משפטינו לאור, שיש דרך ממוצע שאינו נוטה לימין ושמאל, ידוע מש"כ הרמב"ם איך אדם צריך להתנהג בחיים, יש דרך של ימין, צריך ללמוד, יש שאומר אני לא יכול ללמוד כל היום, צריך להתפרש מכל התאוות, לגמרי קדושה, אבל מצד שני יש שמאל, להכנס לגמרי לעוה"ז, לעבוד כל היום ולא ללמוד, ולהשתקע באוכל ותאוות. יש דרך ממוצע, זה דרך התורה, כתוב בתורה מה מותר מה אסור, מה כשר ומה פסול, תעשה באופן עדין, תברך ברכה, זהו עדיין לא מועיל לגמרי, זה נותן לך קצת מענטשליכקייט, אבל למעשה בוער עדיין תאות בלבך, כאשר יודע כל אחד בנפשו.

כל אחד מבין בנפשו מה הוא צריך להבין, רבינו אומר מה זה אמונת חכמים, לא ברכה של צדיק לישועה ופרנסה, צדיק נקרא מי שהוא קדוש, הוא מלא אהבת ה', מלא יראה, הוא עושה כל דבר בדרך תכלית הקדושה, מהו הדרך הזאת?

באות ו' רבינו מתחיל לדבר מהמתקת כל הצמצומים ע"י שכל, כי לכל דבר יש שכל, כולוהו במחשבה אתברירו, השכל הוא שורש הדינים ושם נמתקים הדינים,

[ו] ועל ידי זה נמתקים כל הצמצומים, שהם הדינים. וכל מקום שיש איזה דין וצמצום, נמתק על ידי זה, על ידי תקון אמונת חכמים, שעל ידי זה נתרבו הספרים של התורה הקדושה. כי כל המתקות של כל הצמצומים והדינים, הוא על ידי השכל, כי בלם במחשבה אתברירו (ה). שהשכל הוא שרש הדינים, ושם נמתקים הדינים. כי אין הדין נמתק אלא בשרשו (ו). וכל דין וצמצום צריך שיהיה נמתק בשכל השני, לו, ששם שרשו. ויש לכל צמצום וצמצום שכל שעל ידו נמתק:

אך יש חכמה עלאה, שכל החכמות כלולים שם, ומקבלין משם, ועל כן שם נמתקים כל הדינים. כי בהשכליים פרטיים, אי אפשר להמתיק כי אם בזה השכל דיקא השני לזה הצמצום, שהוא שרשו. אבל על ידי בחינת חכמה עלאה שכלול מכלם, שם נמתקים כל הצמצומים, וכל הדינים בלם:

ע"פ קשר המאמר, נוכל להבין שזהו עיקר הביאור על ראשית המאמר, כי אמונת חכמים הוא מה שמבואר בדברי חז"ל, בגמ' כתוב איך להתנהג בכל דבר ע"פ הלכה, איך להתאפק לא לעשות ככסיל ושוטה

דרכי נועם

על המעיין שיבדוק בזה"ק ודברי הבעש"ט, דברים ידועים אינו צריך לחזור.

כשלומדים מניה וביה צריך לחפש מאמר גמרא או פסוק, שם יש מראי מקומות, וגם מזכיר דברים הידועים מהבעש"ט, על זאת לא עשו מראי מקומות, כל הספה"ק עוד לא הודפסו בחיי רבינו, אז התחיל קצת להתגלות חכמ תהבעש"ט, יש כמה דיבורים מהתולדות וכו', רבינו מזכיר ענין, סומך על המעיין שיבדוק בשורש הדברים.

הגזירה שהיה בין אנ"ש, אנשים טעו בדרך ליטאית, ולא הגיעו למקום הנכון, או שדיברו סתם דברים, בלי להבין אמיתת הדברים.

אמונת חכמים חושבים שזה אמונה בברכה של צדיק, או אמונה בגדלות האדם, האמונה בצדיקים שיש בהם חכמת אלקים לעשות משפט, כולו מח, בכל דבר הוא מעובד בכח של תשוקה וקשר אמיץ, אינו יוצא מיחוד ה' לרגע, זהו אמונת חכמים שאתה מאמין שיש צדיק כזה.

כשאתה מאמין שיש צדיק כזה... גם אתה תוכל...

להתחזק בכל דבר בבית, שזה עיקר העבודה, אנכי ה' אלקיך, להתדבק בה' בכל דבר, לזכור תמיד שה' מנהיג הכל, הוא משגיח, ומחדש עולמו, הוא מחיה ומהווה הכל, מה שהיה ומה שיהיה, והוא מנהיג הכל, ומסתכל עלי, אני לחן ולרצון בעיניו ית', הוא אוהב אותי אהבה רבה. וכך צריך אדם לחשוב. כשאוחזים באמונת צדיקים, כל אחד לפי דרגתו, אחד דבוק בכתבי אריז"ל, אחד יותר, אחד יש לו רק נפש, אחד כבר זוכה לרוח, מי שהוא כבר נשמה הוא ממש פועל את היחוד, חיה ממשיך מדות הרחמים, ממשיך אלקות בעולם, אמונת חכמים שיש כל אלו דרגות החכמים, והצדיק המופלג מאד, נשמה דנשמה, מעולם לא טעם גשמיות בעוה"ז, הוא אדם בעוה"ז, אבל הוא במקום אחר לגמרי.

רוב אנשים יש להם רק נפש, בקושי, גם זה צריך להאמין, בעצמו, נפש רוח נשמה, זה פנימיות העולמות, אנחנו פנימיות הספירות. נפש הוא בחינת מלכות, באדם היינו שזכה לדרגת נפש, ז"א בחי' רוח, התלהבות נוראה ליראה ואהבה, נשמה זה אור הבינה, התבוננות.

כשיש אמונה בצדיקים המופלגים, בזה נוכל להבין מה שרבינו מדבר כאן, אמונת חכמים היינו שיש מי שמגלה דרך הממוצע, לדעת איך לחיות בעוה"ז, כמו שרבינו מלמד אותנו, ה' רצה ככה, שאתנהג בעולם ככה, זהו ימין ושמאל. ממוצע ביניהם. וזהו קשר המשך הדברים.

בלי זה, הוא נדון בצואה, דין, ויש שכל שממתיק את הדין, לחיות בעוה"ז ולהתדבק בה', ולזה צריך שכל כולל נשמה וחייה, הצדיקים שמעלים את הכל, בלי

בחושך, בתורה כתוב דרך האמת. אבל יש עדיין קושי איך אפשר לחיות בעוה"ז, לימוד התורה מקדש את האדם, יש שזוכה לאכול בקדושה, יש שמרמה את עצמו ולא יודע מה הוא רוצה בכלל, העצה היא דרך הממוצע, שבכל דבר שעושה, צריך לעבוד את ה' שם, הוא עצמו הדרך הממוצע, מה שאתה עושה בעולם, לא תלוי בפרטי הדבר כן לעבוד או לא לעבוד במלאכה, זה תלוי רק בשכל, אם אתה מתקשר לפנימיות הדבר תוכל לעשות הדבר בקדושה, זהו עיקר עבודתנו, ורבינו מביא את זה לנו ברוב רחמנותו שולף אותנו מהמקום שנפלנו שם.

אדם שואל, והרי אני רעב, והרי צריך כסף, ועוד כמה דברים, אבל יש דרך ממוצע, וכמ"ש בתחילת המאמר שיש דרך ממוצע, ע"י אמונת חכמים, מתוך זה מובן קשר הענין, כי דיבר מענין השכליים, מובן שזה עיקר אמונת חכמים שאני יודע שה' נמצא בכל דבר, כמו שגילה הבעש"ט, אמונת צדיקים, רואים יהודי אוכל בקדושה, התייגע כמה שנים בעצמו, ונהיה איש אחר לגמרי, וכך יודעים שיש דרך. ויש צדיק שהוא בשלימות.

כשיודעים שיש אנשים שיכולים להחזיק מעמד בקדושה נוראה בכל מעשיו, מרוב תשוקה לה', מרוב התגברות והתחזקות הוא מתנהג אחרת, אפילו ריח טבך או סיגריה, מה צריך את זה, אבל כולו עבודת ה', כישיש לך אמונת חכמים ומאמין שהוא עובד את ה' בכל תנועה ותנועה ממש, לא אוכל סתם, לא הולך ברחוב סתם, לא עומד על רגליו סתם, בכל דבר הוא מגלה גדולת ה', זהו אמונת חכמים, זה מבואר בזה"ק וכתבי אריז"ל אלו הם הכונות של האנשים הכשרים, כמבואר בבעש"ט.

וזהו דרך של רבינו, כשלומדים בלקו"מ, העיקר הוא תחילה ללמוד דברי רבינו, לקבל חיות והארה והתלהבות בתמימות ופשיטות, להרגיש שהרבי מדבר אלי, זה מה שרבינו רצה, שתלמד כפשוטו, ויהיה לך הארה. אבל זה רק הארה לעצמך ולא לזולתך, רבינו האיר לך לבדך, זה מותר תמיד, ללמוד לעצמך, העיקר לא לעשות מלחמות, רק לעצמך.

אך כשרוצים ללמוד היטב לקו"מ, צריך לקשר ראשו לסופו וסופו לראשו, לא רק לשחק משחק מילים דומים, אלא הבנת העניינים לאשורם, ולקשרם, לראות איך להגיע למצב שכל החלקים של המאמר מתקשרים כאחד, ונהיה בירור נפלא מאד. הדבר הראשון צריך להבין כלל האחרון של רבי אברהם בר"נ, שרבינו לא מסביר את דבריו, הוא מזכיר את הענין, פועל תיקונים ויחודים כאלה, אורות והשפעות כאלה נורא נוראות, חידושי תורה כאלה שאי אפשר לכתוב אותם, נתן לנו את המאמר באופן כזה שאינו מסביר לעולם מה שהוא אומר, וגם מה שהוא אומר, לא הסביר מיד, רק בהמשך המאמר, כשמזכיר ענין של העבודה, אינו מסביר מה העבודה הזאת, כי סמך

דבר ידוע, דברי הבעש"ט אינו כותב מראה מקום, זה דבר ידוע, יש דרך הממוצע המבואר ברמבם, וכל הספה"ק, ומי יודע מזה, הצדיקים, הם יודעים שיש עבודות חיות אלקות, ויש סודות ניצוצין, יש אהבה ויראה, דברים אמיתיים ועדינים, ע"י אמונת חכמים זוכים לדבר האמיתי הזה.

יכולים להוציא משפטינו לאור שזה יתגלה אצלך בפועל, ותתקרב לה'. עמודא דאמצעייתא היינו שאינך נוטה לא לימין ולא לשמאל, לא מדי הרבה חומרות ולא מדי הרבה קולות, וכך תלך באמצע באופן שתוכל לקיים.

כשאינן אדם עושה, הוא פוגם באמונת חכמים

וְזֶה זִכְיוֹנוֹ עַל יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת (דְּבָרִים י"ז): "לֹא תִסּוּר מִן הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ יְמִין וּשְׂמָאל". התורה עצמה אומרת לנו שהחכמים ילמדו לנו מה ימין ושמאל ומה כלול בשניהם, אבל לא כתוב בתורה מי הם החכמים האלה, שש דורות של תנאים, שבע דורות של אמוראים, צריך אמונת חכמים בהם, כמה מאות תנאים ואלפיים אמוראים, לא תסור מהם, כי הם זכו להיות ראוי לכך, לא תסור מדברי החכמים האלה, לא כל עם הארץ יכול לפסוק, לא תסור מהחכמים האלה שהם ראויים לגלות תורה בעולם, בזוה"ק כתוב הכל, מי שמפרש את הזוה"ק הוא שנאמר עליו לא תסור, כי ההתגלות שנתנו לנו חז"ל הוא ימין ושמאל, ולכן אמר הפסוק 'ימין ושמאל', לא סתם לא תסור מדבריו, כי הם מגלים לך הלכה של ימין ושמאל, יש יותר גבוה ימין ויש יותר נמוך שמאל, ויש אמצע, יש היתר לכאן ויש איסור לכאן, ויש אמצע,

וכן נתגלה אח"כ בתורה שבנסתה, הצדיק הראוי מגלה ע"י הארת המוחין, הארת הידיעה גילוי אלקות ממש, לדעת שה' ממש נמצא כאן, עיקר העבודה הוא מחשבה מה', בלי זה אין לך חיים, והם מגלים מה זה עבודת המחשבה בעבודת ה', מתוך 'לא תסור' אתה מבין דרך ממוצע, לא להחמיר מדי ולא להקל מדי, אל תחפש את זה בדרכה גבוהה דווקא אלא בפשטות. ימין הוא מדי הרבה חומרא דבר שלא לפי מדרגתך, שמאל הוא יאוש, נפילתי וזהו. לא תסור, תתחזק, ותישב דעתך

מובן כי 'לא תסור' לא רק לגבי הלכה וגמרא אלא 'משפטי הנהגות ישרות', מניה וביה מובן כי לא תסור היינו בפנימיות הנהגות האדם, לא רק משניות גמרא והלכה.

וְעַל כֵּן, עַל יְדֵי זֶה יוֹצֵא הַמִּשְׁפָּט בְּרוּר כֵּן"ל, בְּבִחִינַת: "מִשְׁפָּטִי אֶמֶת". שיקול הדעת בין ימין ושמאל, תורת ה' תמימה וכו', חסד, עדות ה' גבורה, פקודי ה' תפארת, משמחי לב, חיות, התפעלות.

'ברור', כי אני מאמין ברבי שאמר לי התבודדות והתחלות חדשות. אחרים אומרים לי בלבול שלא

זה, העבודה שלך לא התרומם, אתה נשאר קצת בעיני חסידות אבל בלי פעולת היחוד בשלימות, ממילא אין התחדשות התורה וכו'. וזהו המבואר בהמשך המאמר, מסביר לך מה הם החכמים, שורשי הדברים ידועים בזוה"ק ובעש"ט, מי שלומד כבר מבין הכל, והכל מאד ברור.

והעיקר לא להיות חכם סתם בלי לקיים, אמר רבי שמעון, אכן בחביבותא, כי מי שנדון ביגיעת בשה, תמיד נהיה עוד פעם רעב, איך אצא מזה, צריך אמונת חכמים, אני מתחיל לעבוד על עצמי, לחיות בדרך הדביקות בה', ה' רוצה שאני כן יהיה בעוה"ז, איך אפשר, אמונת חכמים מגלים דרך הממוצע.

וכן לענין המצוות. אנו מלאים מצוות כרימון, מלוח מלכה, ברכת המזון, לא תרדמה אלא התלהבות. יש כוונות מה זה מלוח מלכה, יהודי חסידי מאמין בהתלהבות במלוח מלכה, כי הוא מקורב לצדיקים, יש לו דרך התלהבות תמימות ופשיטות, רבינו מלמד כל השכליים הן באופן גבוה הן באופן של חן וחשיבות, וכך יכול להיות תמיד דבוק בזה.

אמונת חכמים דורש מהאדם לעבוד על עצמו, בפשטות עיקר העבודה לצאת ממרה שחורה, להתדבק באלקות. להיות תמיד דבוק בה', מלא מצוות. וכן מצוות במחשבה, פנימיות, וכך זכוה לדרך הממוצע, כשכן יודע איזה השגה, יש להזהר להשאר בדרך הממוצע, לא לנטות. הצדיקים הולכים באמצע.

וכן בדברי הרשות, . כי בכמה יסודות צריך אמונת חכמים..

לגבי עצם קרבת ה', ולגבי מצוות. ולגבי דברי רשות. וכן לגבי הנפש, ירידות עליות ודמיונות. ויש עוד דברים אלו הם הכללים, כשיש אמונת צדיקים מה שצריך להיות. ויודעים שהצדיקים משיגים האמת, וגם פועלים היחוד, ממילא צריך אמונת צדיקים שאני איש הקטן גם יכול, כי שומע מהצדיק לצאת ממותרות, להיות חסיד, איידעלער מענטש, לעשות כל דבר לשם שמים, רבינו נותן לנו תורה ודרכים לזה, אם תחזיק מעמד בתורה ועבודת ה', תזכה מה טוב, אם לא, לפחות תמימות ופשיטות. תפילה ובקשה, פעמים שיש עליה וירידה, אדם הוא לא קבוע, אבל לזאת הכונה.

אמונת חכמים, היינו אמונה שיש דבר לעשות כל דבר לשם שמים, אמונה שהרבי מחזק אותי, תתחזק, אני מעלה את הטוב שלך, ויש לו אור של תורה שמלמד דרך עבדות ה', רבינו גילה את הדרך, ועיקר הנקודה לעובדא למעשה, לחפש את האמת, החיפוש הזה הוא כפרת העונות, ע"י החיפוש והיגיעה זוכים להארת אור מופלא שמאיר, ואתה מבין היטב ע"פ מש"כ בספה"ק,

כלל ה"ח דראבר"נ שרבינו אינו מאריך לבאר, רק אומר

דרכי נועם

בשלימות, אבל מתאפק פעם פעמיים מעצבות, זהו דרך רבינו, להיות בשמחה עם מה שיש, ולכסוף יותר ויותר, דרך תורה ותפילה.

רבינו לימד דרך התמדת הלימוד וכו'.

היֵנו, כִּי כָל הַלְמוּדִים שֶׁהָאָדָם לּוֹמֵד, צָרִיךְ שֶׁיִּקְבֹּל וְיִוצֵא מֵהֶם מִשְׁפָּטִי אֱמֶת, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּבַחֲנִית מִשְׁפָּט מַעְקָל. דְּהֵינּוּ, שֶׁיִּקְבֹּל וְיִלְמַד מִכָּל הַלְמוּדִים שְׁלֹמֵד, לִוְמַד תּוֹרָה כְּדֵרֶךְ רַבִּינוּ מִשְׁפָּטִי הַנִּהְגוֹת. שֶׁיֵּדַע אִיךְ לְהִתְנַהֵג, הֵן לְעֶצְמוֹ, הֵן לְשׁוֹן אַחֶת, רַק זֶהוּ הַעֲנִין שְׁלִי, הֵן לְאַחֵרִים שֶׁמִּתְנַהֲגִים לִפְי דַּעְתּוֹ, רַבִּינוּ צוּה שִׁיחַת חֲבֵרִים, בְּלִי חֲבֵרוֹתָא הַדְּבָר לֹא בְרוּר, אֶתְּהָ מֵרֵמָה אֶת עֲצֻמָּךְ, כְּשִׁישׁ לָךְ חֵבֵר, גַּם כְּשֶׁאַתָּה שֹׂמֵחַ שֶׁאַתָּה לֹא בִשְׂאוֹל תַּחֲתִית כְּמוֹהוּ, הוּא לֹא לִוְמַד שִׁיעוּרִים קְבוּעִים אִיךְ הוּא נִרְאֶה, עִם עֲצֻבוֹת אִיךְ הוּא נִרְאֶה, תִּשְׂמַח שֶׁאַתָּה לֹא כְּמוֹהוּ, הֵן כְּשֶׁהוּא שׂוֹאֵל אוֹתָךְ דְּרָכֵי עֲבוֹדַת ה', נִהְיָ בְרוּר הַנִּהְגָּה. פְּעָמִים שֶׁהַחֵבֵר מְעוֹרֵר אוֹתָךְ מֵאֵד, לְצַד הַטּוֹב,

כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּפִי בַּחֲנִיתוֹ,

לִזְה צָרִיךְ עֲזוֹת וְתִקִּיפוֹת, לְהֵאֱמִין בְּדַבְרֵי רַבִּינוּ, אִפְּ אֶחָד לֹא יִבְלַבֵּל אוֹתִי, אִין לִי שׁוֹם פִּקְפוֹק וְחֹשֶׁשׁ מֵאַנְשִׁים שֶׁלֹּא עוֹסְקִים בְּזֶה, רַק לְהִתְחַזֵּק מֵאֵד בְּדְרָכֵי עֲבוֹדַת ה' הָאֱמִיתִיִּים. 'לְאַחֵרִים' אוֹמְרִים לוֹ עֲצָה וְזֶהוּ, אֲבָל אֵל תִּחְשׁוֹב שֶׁהוּא מִבֵּין מֵה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר לוֹ...

כָּפִי הַמְּשָׁלָה וְהַרְבֵּנוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹ, הֵן לְרֵב אוֹ לְמַעַט.

בְּהַמְשָׁךְ כְּתוּב שֶׁאֶסוּר לְהַסְמִיךְ רַבִּי שְׁאִינוֹ הַגּוֹן, רַק לְחַפֵּשׁ הַצִּדִּיק הַמוֹפְלֵג, זֶהוּ שׁוֹרֵשׁ אֱמוּנַת חֲכָמִים, זֶה נִתְּגַלָּה רַק ע"י הַמוֹפְלָגִים מֵאֵד בְּמַעֲלָה, מִשֶּׁה רַבִּינוּ רַבִּי שִׁמְעוֹן הָאֲרִיז"ל הִבְעֵשׂ"ט וְרַבִּינוּ, הֵם גִּילּוֹ שְׁכָל וְדְרָכֵי אֱמֶת, בְּלִי זֶה, רַק כֶּסֶף שְׁלִי וְזֶהוּ, אוֹ יֹאשׁ, גִּילּוֹ שְׁכָל בְּלִי הַצִּדִּיק עוֹשֶׂה רַק צְרוּת, אוֹר הַשְּׁכָל הָאֱמֶת מוֹשְׁרֵשׁ תְּמִיד בְּצִדִּיקִים מוֹפְלָגִים מֵאֵד.

סְמִיכַת רַבִּי, בְּדוֹר רַבִּינוּ קִרְאוּ לִזְה רַבִּי, הַיּוֹם קוֹרְאִים לְכָל אֶחָד 'רַבִּי מִשֶּׁה רַבִּי יַעֲנֵקֵל', בִּימֵינוּ יֵשׁ עֲנִין שֶׁלֹּא לְפָגוֹעַ בְּכַבּוֹדוֹ, יֵשׁ לוֹ שְׁטִיבֵל עֲשָׂרִים אֲנָשִׁים וְנִקְרָא אֲדָמוֹר, רַבִּי נִתָּן לֹא אוֹמֵר שֶׁאֶסוּר לְקִרְאוּ לְשׁוֹן 'רַבִּי' לְאַנְשִׁים, בְּבִעֲלָזָא אִמְרוּ 'דְּעַר רַב' לֹא 'דְּעַר רַבִּי', הַכּוֹנֵה כֵּן בְּעֵינֵי 'רַבִּי מוֹפְלָג', תְּלִמִּידֵי הִבְעֵשׂ"ט הִיוּ בְּדֶרֶגָה מוֹפְלָגַת מֵאֵד, זֶה עֲנִין בְּפָנֵי עֲצֻמוֹ, הַמְּגִיד הַתְּנַהֵג אַחֶרֶת, הַמְּגִיד מִזְאֲלִטְשׁוֹב כֵּךְ, הַרְבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ כֵּךְ, וְכָל זֶה הָאֶרֶת קְדוּשַׁת הִבְעֵשׂ"ט, תְּלִמִּידִים בְּרוּחַ הַקּוֹדֵשׁ בְּדֶרֶגָה גְּבוּהָ מֵאֵד, הֵם גִּילּוֹ שְׁכָלִיִּים וְצִמְצוּמִים כָּל אֶחָד בִּסְפָרוֹ הֵק, כָּל אֶחָד כָּפִי מֵה שֶׁהוּא הָרָגִישׁ, זֶה עוֹבֵד עַל אֲבָרֶךְ בַּחוּר מִתְחִיל, אֲבָל הִרְחַבַּת הַדְּבָר רַבִּינוּ מְשַׁלֵּם, אִפְשָׁר לַחֲיוֹת עִם חֲמִימוֹת, כָּל דִּיבּוּר שֶׁל צִדִּיקִים מוֹפְלָא מֵאֵד, צִדִּיקֵי אֱמֶת, רַבִּינוּ אוֹמֵר שִׁישׁ שְׁכָל הַכּוֹלֵל, לֹא תִסּוּר

מֵה הַכּוֹנֵה לֹא תִסּוּר, דְּרָגַת חֲז"ל, וְתִלְמִידֵי בִעֵשׂ"ט בְּדֶרֶגָה זֹאת. וְהִרִי בְּמִשְׁנִיּוֹת הִיוּ רַק כְּמֵה מֵאוֹת תְּנָאִים, אִיפֹה כָּל שָׂאֵר הָאֲנָשִׁים, רִאשׁוֹנִים יֵשׁ שְׁבַעִים שְׁמוֹנִים,

צָרִיךְ אֲהַבָּה וִירָאָה, הַשְׁנִי אוֹמֵר רַק דְּבִיקוֹת וְתוֹנוּעוֹת שְׁטִיקָעס, רַבִּינוּ אוֹמֵר הַתְּבוֹדְדוֹת וְתַחֲשׁוֹב אֲהַבַת ה', וְתִתְקַדֵּשׁ, וְאֵם נִפְלַת, תִּתְחִיל מִחֲדָשׁ, אַחֲרִים אוֹמְרִים אֵם נִפְלַת תִּתְיַאֵשׁ, תֵּצֵא לְמִלְאכָה, מִמוּצַע הוּא בְרוּר, דְּרָכוֹ שֶׁל רַבִּינוּ, יֵשׁ לִי הַתְּבוֹדְדוֹת, אֲנִי מִנְסָה לְהִתְקַדֵּשׁ מִבְּגִשְׁמִיּוֹת. מִבֵּין שֶׁזֶה לֹא גִישְׁמָאֵק, לֹא טוֹב לִי, אֲנִי כֵן יִכּוֹל לְהִתְנַהֵג בְּעִדּוֹנוֹת בְּאֵמֶת, וּמִבֵּין שְׁלִפִי דְרָגָתִי אֲנִי קֶצֶת מִתְרוֹמֵם, בְּרוּר שֶׁזֶה מַחִיָּה אוֹתִי וּמַחֲזֵק אוֹתִי, בְרוּר, אֶתְהָ מְבַרֵר דְּרָךְ לִפִּי כּוֹחוֹת שְׁלֶךְ. בְרוּר. כו'

וְגַם 'מִשְׁפָּטִי אֱמֶת',

מִשְׁפָּטִי ה' אֱמֶת צִדִּיק יִחְדִּיו הוּא יִסּוּד, אֲמַצְעִי, עִי"ז נִהְיָ הַנְּחַמְדִּים מִפֶּז וּמִתּוֹקִים מִדְּבֶשׁ, אֱמֶת הוּא הַיִּסּוּד, חֶשֶׁק תִּשׁוּקָה וְתַעֲנוּג, מֵה הַתְּעַנּוּג שְׁלֶךְ, מֵה הַרְצוֹן שְׁלֶךְ, הַתְּעַנּוּג צָרִיךְ לְהִיּוֹת חֶשֶׁק אֶל הָאֱמֶת, כְּלִלּוֹת דְּרָךְ הַמִּמוּצַע עוֹשֶׂה שִׁישׁ לָךְ תַּעֲנוּג דְּקְדוּשָׁה, יוֹדַע שֶׁה' יַעֲזוֹר בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת.

וּבְעוֹמוֹק יוֹתֵר, שֶׁאַתָּה מִתְעוֹרֵר בַּחֶשֶׁק לְתַפִּילָה וְתוֹרָה, וְשִׁמְרִית הַזְּמַן, וְעִי"ז נַעֲשֶׂה תִשׁוּקָה נִרְאֶה לֵה', מְשִׁיכָה דְּקְדוּשָׁה, יִסּוּד תַּחֲלִילָתוֹ וְרִצּוֹן, וְאֲח"כ מִתְחַזֵּק יוֹתֵר וְנַעֲשֶׂה תִשׁוּקָה, הַצִּדִּיקִים מוֹנַחִים בְּתִשׁוּקָה כְּזֹאת, רוֹאִים שְׁעוֹה"ז מִמֶּשׁ מֵאוֹס, דְּמִיּוֹנוֹת מֵאוֹס מִמֶּשׁ. מִשְׁפָּטִי ה' אֱמֶת, שֶׁהַגִּשְׁמִיּוֹת מֵאוֹס מֵאֵד מֵאֵד.

הַדְּרָגָה שֶׁלֵּנוּ לְהִתְחַבֵּר לְשִׁאִיפָה וְלִרְצוֹן לְזִכּוֹת לְמִשְׁפָּטִי ה' אֱמֶת, הַמִּשְׁפָּט שְׁלֶךְ בְּרוּר לְעִשׂוֹת כָּפִי הַכּוֹחוֹת שְׁלֶךְ, אֲבָל יֵשׁ לָךְ חֶשֶׁק לְזִכּוֹת לְמִשְׁפָּטִי ה' אֱמֶת, וּמִבְקֵשׁ סְלִיחָה וּמַחֲלִילָה וַיְהִי לְרִצּוֹן אֲמִרִי פִי.

כְּבֵר מוֹבֵן מֵהוּ אֱמוּנַת חֲכָמִים מִתּוֹךְ עֲנִין דְּרָךְ מִמוּצַע, וּמִתּוֹךְ הַנִּהְגוֹת יִשְׁרוֹת, הִרִי שֶׁמְדַבֵּר כֵּן מֵהַנִּהְגוֹת יִשְׁרוֹת, 'מִשְׁפָּטִינוּ לְאוֹר' כְּלוֹמֵר לְהַנְצִל מ'נִדּוֹן בִּיגִיעַת בִּשְׁר' 'מִשְׁפָּטִינוּ לְאוֹר' שֶׁלֹּא יִהְיֶה מְעוֹקֵל אֲלֵא הַנִּהְגָּה יִשְׁרָה, בְּקִשְׁר לְעֵינֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים שִׁישׁ דְּרָךְ הַמִּמוּצַע, לֹא מְעוֹקֵל אֲלֵא דְרָכִים יִשְׁרִים, וְעִמּוּדָא דְאַמְצְעִיָּתָא וּמִשְׁפָּטִי ה' וּמִשְׁפָּט בְרוּר. הִרִי לָנוּ דְרָךְ בְּרוּרָה בְּהַבְנַת הַדְּבָר.

וְהַכָּל תְּלוּי בְּכִיסוּפִין אֶל הָאֱמֶת, אֱמוּנָה הִיִּינוּ מֵאֱמִין בְּהֵאֱמַת, וְדֶרֶךְ הַבְּרוּרָה שֶׁאֵדָם צָרִיךְ לְהִיּוֹת כְּאֵדָה"ר קוֹדֵם הַחֲטָא, שֶׁאֵדָם יִשְׁתַּוֵּק לִזְה, וְאִיךְ, ה' עֹשֶׂה שִׁיכּוּלִין לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּצִדִּיקִים, מִשֶּׁה רַבִּינוּ, וּמִפְרָשֵׁי הַתּוֹרָה גִּמ' וְשׁו"ע, מִשֶּׁה רַבִּינוּ גַּם שׁוֹרֵשׁ הַזֶּה"ק, רַק חֶלֶק, אֵם רּוֹצִים דְּרָךְ מִמוּצַע, צָרִיךְ לְחַפֵּשׁ עוֹד, אֵם לֹא, אוֹ שְׁלִגְמֵרִי מְזוּכָּךְ אוֹ נּוֹפֵל מֵהַנְּסִיווֹת. מִצִּיאוֹת שֶׁל חֵי הָאָדָם בְּעוֹלָם הוּא שְׁמוּכָר לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ הַמִּמוּצַע, זֶה דְּבַר יָדוּעַ, כָּפִי מֵה שֶׁעוֹבֵר עַל אָדָם, רַק ע"י אֱמוּנַת חֲכָמִים יִבֵּא לִזְה

ע"י כָּל זֶה נּוֹכַל לְמִצּוֹא תִשְׁבוּבוֹת לְשִׁאֲלוֹתֵנוּ הַנ"ל.

מֵהוּ 'מִשְׁפָּטִי הַנִּהְגוֹת יִשְׁרוֹת', מִשְׁפָּטִי כְּלוֹמֵר שִׁיּוּדַע שֶׁהַיּוֹם אֲנִי יִכּוֹל לְעִשׂוֹת כֵּךְ, מִחֵר אֲנִי יִכּוֹל לְעִשׂוֹת כֵּךְ, כָּפִי הַכִּיסוּפִין יִזְכֶּה יוֹתֵר, כְּמוֹ בְּשִׁמְחָה, לֹא יִכּוֹל לְגַמְרִי

דרכי נועם

הם מלמדים אותך את הדרך הישר. **וְאִזּ יוּכַל לְהוֹצִיא מִשְׁפָּטִי הַנִּהְגוֹת יִשְׁרוֹת, בְּבַחֲיִנַת מִשְׁפָּטִי אֲמַת, שְׂאִינוּ נוֹטָה לְיָמִין וּשְׂמָאל כִּנִּל:**

אָבֵל כְּשִׁפּוּגִים בְּאֲמוּנַת חֲכָמִים, אֲזִי נִדּוֹן בְּיָגִיעַת בָּשָׂר, הֵינִי בְּמוֹתָרוֹת.

משפטינו לאור, איזה משפט, הוא הדין 'נדון', יש מניעות בעבודת ה', עייף, מבולבל, כספים, ממונות, אוכל מדי הרבה, נרדם, ועוד תאוה'לעך, נדון, אפגיפסקנט, שנים רבות שהוא תפוס בשטות הזה, או תפוס בחדשות נייעס, נדון שם, מותרות. נדון

יגיעת בשר כלומר שעסוק מאד בגוף, כל דבר השייך לגוף מלא יגיעה, מתייגע לזה, או שזה מפיל אותך מאד.

בזה צריך להוציא משפטינו לאור, למצוא דרך לצאת מזה, החלטה נוראה להתחיל מחדש, להתאפק למעשה, ואם נפל, מנסה עוד פעם ועוד פעם, זהו להוציא משפטינו לאור.

ואם פגם באמונת חכמים, מה הכונה 'פוגם', כי אמונת חכמים הוא הדעת, בלי זה, הוא פגם הדעת, פגם הברית והתאוה, הדעת הוא רצון הצדיק, בלי התנהגות בקדושה הוא נשאר 'חוקר', לא יכול לסבול דרך הצדיקים, רק לומדות ועמקות בלי למעשה, צריך להתחיל לחפש להבין מה שכתוב

יגיעת בשר הוא עצמו מותרות. אוכל ככה, כסף ככה, תאות וטרדות מיותרות. כי צריך בין ימין ושמאל, להיות מענטש, מה יעשה, פרישות לגמרי?? כאן כולם נשאים תקוע ולא יודעים דרך האמת, רבינו מלמד דרך ששייך אלינו, תחשוב מיראה ואהבה, ותעריך כל נקודה, תשפוך לבך בהתבודדות לטהר הלב, להוציא משפטינו לאור, שנשאר דרך של אור, אם נפלת שוב, תתחיל שוב, יהיה לך זכות להתעלות עוד פעם, העיקר אל תפול בדעתך

כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבִרְכָּה (עֲרוּבִין כ"א): 'הַלּוֹעֵג עַל דְּבָרֵי חֲכָמִים נִדּוֹן בְּצוּאָה רּוֹתַחַת',

זה שאל תחתית נורא מאד, צריך מראי מקומות בענין זה המובא בספה"ק, על מדברי לשה"ר ומחלוקת, נדונים בצואה רותחת. יגיעת בשר הסרחון של גוף עוה"ז. רבינו מזכיר יראת העונש, תתעורר קצת, זה מאד מעורר את האדם.

כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וְלִהְיֶה הָרֶבֶה יָגִיעַת בָּשָׂר". כשאדם דבוק בלהג הרבה, לועג על דברים חכמים, היינו דרך הלעג, כי רוב עולם לועגים בכלל על התורה, מסתכלים על עובד ה' בדרך הצדיקי אמת, ממש בזלזול, כן אחזו מזה או לא אחזו מזה, אכילה בקדושה וכו', משברים

איפה כל שאר בני הדור, בימינו הודפסו אלפי ספרים ע"פ השו"תים וכו' גדולי עולם, יש ש"ך ט"ז, חת"ס נוב"י, לא תסור, וכמו שיש בהלכה יש בפנימיות, תלמידי בעש"ט גילו, ורבינו מגלה את דרך השכל שלו, עצה לירידות עצה לעליות, להחזיק מעמד. זהו קשר 'לא תסור ימין ושמאל' רבינו פותח לנו הרחבת ענין לא תסור

עיקר המכוון הוא 'הנהגות ישרות', צריך למצוא הנהגות. רבי חיים שלמה רוטנברג שליט"א הדפיס הנהגת צדיקים, הייתי חי עם הצעטל קטן, והנהגות זקני רבי רבי שמעלקא, זה גישמאק מאד מאד, אבל איש פשוט שיוצא לעבודה, או חי בין לטיפיקעס, איך אפשר לקיים את ההנהגות, עכ"פ רבינו פתח שער לכל אחד.

לכן פתח כאן שכן צריך לדבר עם אנשים אחרים, למצוא הנהגות ישרות ולהוריד את עצמך לאחרים, זה דבר הכי קשה בעולם לקרב אנשים לעבודת ה', תעזוב אותי, תן לי לחיות. לומר עצות לאנשים זה קשה מאד, כמ"ש בסי' נ"ט ענין היכל הקודש ונסיונות קשים שיש בזה, זה פרה, מטהר טמאים ומטמא אותך, כמ"ש רבי נתן הל' מתנה דב. אלא שיש מדות הרחמים, הנהגות ישרות, בהתקשרות לצדיק, להכניס את האור שלו בעולם, אתה נכלל בזה.

ולכן כתב כאן 'ממשלה' כמ"ש בסי' נ"ו, הממשלה של הצדיק נמשך בתורתו, כמבואר שם באריכות, הנשמות מחוברות, כל אחד יש לו כח מושל על עצמו ומושל על אחרים, לכל אחד יש כמה אנשים, זה לא נקרא 'רבי שאינו הגון', כמ"ש בהל' שלוחין הלכה ה', ענין מטה עוז, כל אחד שיכול לחדש, עי"ז נמשך אור של רבינו בכל דור, זה צריך להיות, והוא ענין הנהגות ישרות, ללמוד באופן שאתה לא עוזב את השכל, אלא לדעת ההוראה למעשה

וזה בעצמו הצוואה של רבינו במאמר הזה, כשתלמד כל לקו"מ בלי הוראות למעשה, רק מניה וביה למעלה למטה, זה לא תואם ומתחבר, כאן אתה רואה שזה תואם ומתחבר, כל דבר לוקח זמן רב.

הזהו"ק הודפס לראשונה בשנת ש"י ש"ל, אלף שנה היה גנוז, וכו', וכתבי האריז"ל לא הודפסו ברבים רק עד זמן בעש"ט, כל דבר לוקח זמן, אשרי מי שנותן יד בביאור דברי רבינו, כל דבר לוקח זמן, גם בירורי גמרא לוקח זמן.

אמונת חכמים הוא זה בעצמו, לקבל מה שצריך, וכך לומד בירור הדברים.

וְכָל זֶה זֻכֵּין עַל יְדֵי אֲמוּנַת חֲכָמִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת: "לֹא תִסּוּר" וְכוּ'. כשזוכה לאמונת חכמים, לא תסור ימין ושמאל, זהו ממש 'לא תסור', כי המופלגים במעלה

דרכי נועם

יבואו" כְּמִשְׁמְעוּ. הֵינּוּ כִּנְל' בְּכַתֵּב יִשְׂרָאֵל לֹא יִכְתְּבוּ
זֶה סְמִיכָה', הֵינּוּ עַל יְדֵי סְמִיכָה שֶׁמִּסְמִיכִין בְּשֵׁם רִבִּי,
אֶת שְׂאֵינֶם הַגּוֹיִּים, עַל יְדֵי זֶה מַחְלִישִׁין כְּתָב יִשְׂרָאֵל
כִּנְל'. וְזֶהוּ: 'וְאֵל אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל לֹא יבואו', הֵינּוּ
שְׁנֵתִיגְרָשִׁין מִבְּחִינַת אֲוִירָא דְאַרְץ יִשְׂרָאֵל כִּנְל'. אִין חֵי
בִּהְשִׁגְחָה, מִמִּילָא אִינוּ גּוֹף קִדּוּשׁ וְזֶהוּ 'בְּסוּד עַמִּי לֹא
יְהִי זֶה סוּד הָעִבּוּר', שְׂעַל יְדֵי זֶה נִלְקַח מֵאֲתָנּוּ סוּד
הָעִבּוּר כִּנְל': וְכָל זֶה עַל יְדֵי הַמוֹתָרוֹת הִנְל': כִּךְ הוּא
מִלָּא סְפִיקוֹת תְּמִיד. כָּל אֵלּוּ הֵם הַדִּינִים,

וע"י שמתחבר למצוא דרך ממוצע, לשמוע דברי רבינו,
כך יבא למצוא שכל ישר.

נחזור לאות א' דלעיל

וְכָל הַמִּשְׁפָּטִים הֵן מִן הַמַּח, בְּבִחִינַת (מַלְכִּים א ג):
"וַיֵּירָאוּ מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי רָאוּ כִּי חֲכַמַּת אֱלֹקִים בְּקִרְבּוֹ
לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט".

המציאות של משפטי ה' אמת, מוכרח המח של
שלמה המלך, היינו אור השכל, השכליים הנ"ל, ודרך
השכל בכמה דרכים, שני נשים באו לדין תורה של מי
התינוק החי, בזה"ק מבואר ששלמה המלך עיין בשני
סוגי קליפת נגה, איזה מהם נכלל בקדושה ואיזה לא,
שפחה נואמת לא כי בנך המת ובני החי.

וצריך לקשר לאמונת חכמים, במי שיש לו מח כשלמה
שכל הבריאה ברורה לפניו, וזה כלול בענין יד הסמיכות.

דואג הוא בעל מחלוקת. במדרש פרשת חקת כתוב
ענין דואג ויראת העונש, דבר פלא.

בהמשך מדבר מענין סמיכת רבי הגון, וכמ"ש לעיל
שהתורה עוברת ע"י מקבלים מזה לזה, סמיכה הוא
הארת חכמה עליונה, כתב ישראל, כתב, כותבים
בקולמוס, עיקר הכתיבה שם הויה, שם כתוב הענינים
שנחקק המשכת יד כותבת היינו מחכמה עלאה ושם
נעשה בחי' סמיכה, וכך יש רוח. אי"ה נלמד בפעם
אחרת.

ב"ה עשינו התחלה, יש לנו כבר תמונה כללית במאמר.
שכליים וכו', וכן ענין ר"ה, כלל ענין ביטול הדין ע"י ר"ה
של רבינו, אור צדיקים ישמח, אחדות החברים באהבה
נכללים באבן שתיה, כל הצמצומים שעלו אל החכמה,
אבן שתיה בחי' מ"ן, שנעקר ועולה המלכות, שורש
כל הצמצומים, הדברים הקטנים, אבן שתיה חקקו
בביהמ"ק קדש הקדשים בביהמ"ק, שכל הכולל זהו
הכח של ביהמ"ק.

אבן שתיה היינו שורש הצמצומים וכו'.

לילה טוב.

את האדם שאין לו עזות, לכן מוכרח עזות נוראה. מי
שלועג, נכשל ביגיעת בשר, ומאבד גם את האמונת
חכמים.

לעומת מה שלמדנו שאמונת חכמים מביא להוציא
משפטינו לאור, אם לא, אין לו דרך ישרה, כי לועג על
דברי חכמים

והוא מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה, כִּי הוּא אִינוּ מֵאֲמִין בְּדַבְרֵיהֶם,
וּמִלְעִיג עֲלֵיהֶם, וְדַבְרֵיהֶם הֵם אֶךְ לְמוֹתָר אֶצְלוֹ, עַל כֵּן
נִדּוֹן בְּמוֹתָרוֹת.

עלינו ללמוד 'מניה וביה', לאחר שנתיישב כל השאלות
הנ"ל, ולקחנו קשר דברים מסוף המאמר באות ו', יש
עוד לפרש מהו ענין 'נדון' שמאבד כתב ישראל, הראש
מבולבל, כי אמונת חכמים הוא להבין כל דרכי הצדיקים,
בלקוטי הלכות כתוב כל השכליים שבעולם, וצריך דרכי
הבעש"ט, למצוא את הדרך להתעורר, ולמצוא עצות
פשטות. אם מסלקים ומסלפים דרך הבעש"ט, הרי
לא יוכל להבין דברי רבינו, כי הוא סמך עליך שתלמד,
וכל זה 'להג הרבה', יש שלועג על בעש"ט, יש שלועג
על כתבי האריז"ל, רח"ל,

יש בהירות נוראה, וצריך לחשוב מזה הרבה לפני
התפילה ובשעת התפילה בפירושי תיבות התפילה,
וכל זה רק ע"י אמונת חכמים שהם עושים היחוד
בפועל, אני צריך להתאפק ולעשות דברים טובים
בעבודת ה', זהו רוחא דקיומא, משפטי ה' אמת, הגוף
יהיה מחובר לראש,

חדי רבי שמעון, הולך רכיל מגלה סוד, שאין לו רוחא
דקיומא לקיים בפועל, כי אין לו אמונת חכמים, והוא
ביטול כתב ידינו.

מניה וביה, בלי אמונת חכמים כמו שנדון ביגיעת בשר,
גם נדון בפגם כתב היד, כתב הוא המשכת הבנת
הדבר בדרך התורה, יד כותבת הוא שפע הימין, צריך
ללמוד את זה נכון דבר שכבר נכתב, יש שלומד דבר
הפוך, צריך רחמים להבין לאשורו.

וכן נדון בגירוש, שגם שאתה בונה דבר הפילו אותך,
גירוש שאין נקיות בגוף ונפל עוד פעם, כל דבר שעשה
בלי אמונת חכמים מגרשים אותו ממקומו, וצריך
להתחיל מחדש

וכן ענין חכמת המזלות, סוד העיבור הוא להפוך ירידה
לעליה, זהו עיקר לימוד הצדיקים, הגוי לא יכול להבין
את זה, איך הירידה מתהפך ע"י בירור הניצה"ק וחוזר
להתעלות, וצריך גוף קדוש מארץ ישראל, לנשמה
שיודע סוד העיבור, כשאין גירוש, הוא מקדש גופו הרי
הוא בחי' גוף לנשמה גלגלתא. שיודע סוד העיבור.

כמ"ש בסוף אות ג'

וְזֶה שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבָרְכָהּ (כְּתוּבוֹת קי"ב)
"וְהִיטָה יְדֵי אֶל הַנְּבִיאִים הַחוּזִים שְׁוֹא וְגו' בְּסוּד עַמִּי
לֹא יְהִי" זֶה סוּד הָעִבּוּר. "וּבְכַתֵּב בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא
יִכְתְּבוּ" זֶה סְמִיכָה'. "וְאֵל אֲדַמַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא